

Turun Vapaa-ajattelijat ry:n kannanotto katsomusaineiden yhteisopetukseen 15.8.2025

Turun kaupungin katsomusaineiden yhteisopetus rikkoo voimassa olevaa lainsäädäntöä ja vaarantaa opetuksen yhdenvertaisuuden ja laadun

Turun Vapaa-ajattelijat ry on seurannut aktiivisesti katsomusaineiden opetusta koskevaa keskustelua ja päätöksentekoa. Olemme erityisesti huolissamme elämänskatsomustiedon (ET) asemasta ja sisällöstä Turun kouluissa. Olemme tyytymättömiä kaupungin pyrkimyksiin yhdistää eri katsomusaineiden opetusta perusopetuksessa.

Yhteisopetus vaarantaa valtakunnallisten opetussuunnitelmien toteutumisen

Katsomusaineiden yhteisopetus johtaa väistämättä oppisisältöjen yhtenäistymiseen, vaikka aineiden tavoitteet ja sisällöt eroavat toisistaan merkittävästi. Elämänskatsomustiedon opetussuunnitelma poikkeaa selkeästi uskonnon oppimääristä, mikä tekee yhteisopetuksesta pedagogisesti ja sisällöllisesti ongelmallista. Elämänskatsomustiedon ja uskonnon yhteiset, varsin rajalliset, osuudet Opetushallitus on luetellut [ohjeessaan](#).

Taloudelliset perusteet eivät oikeuta opetuksen yhdistämistä

Katsomusaineiden yhteisopetusta on tähän asti perusteltu keskustelun ja ymmärtämisen lisäämisellä, mutta tänä vuonna perusteluna on ollut myös rahapula, kun katsomusaineita ei kaupungin mielestä ole varaa opettaa erikseen (TS 11.6.2025). Opetushallitus on kuitenkin toistuvasti korostanut, että katsomusaineet on suunniteltu pääsääntöisesti opetettaviksi erillisinä aineina, eikä säästösyyt ole hyväksyttävä peruste yhteisopetukselle. Katsomusaineiden erillinen opetus on oppilaiden oikeus, eikä siitä voida poiketa taloudellisin perustein.

Oppilaiden ja huoltajien huolia ei ole kuultu asianmukaisesti

Kaupungin julkisuudessa esittämät väitteet oppilaiden ja huoltajien tyytyväisyydestä eivät vastaa todellisuutta. Huoltajat ovat olleet yhteydessä aluehallintovirastoon (AVI), tehneet kanteluita ja ilmaisseet huolensa myös koulun johdolle. Opettajat ovat puolestaan kokeneet opetussuunnitelmien ja opetusmateriaalien puutteet vakavaksi ongelmaksi, mikä on johtanut heidän omaan kanteluun AVI:lle.

Elämänskatsomustieto on neutraali ja kaikille oppilaille soveltuva katsomusaine

Elämänskatsomustiedon tavoitteena on kasvattaa oppilaita kriittisiksi ja aktiivisiksi toimijoiksi, jotka etsivät hyvää elämää. Se ei anna valmiita vastauksia elämänskatsomuksen rakentamiseen, eikä opeta mitään yksittäistä katsomusta. Koska ET ei edusta mitään yksittäistä katsomusta, se soveltuu myös uskonnollisista perheistä tuleville oppilaille. ET:n opiskelijoiden taustat ovat moninaisia, mikä korostaa aineen neutraalia ja inklusiivista luonnetta. ET soveltuisikin sellaisenaan katsomusaineiden yhteisopetukseen.

ET:n sijasta, Turun kokeiluissa katsomusten yhteisopetus perustuu uskontoihin ja erityisesti ev. lut. uskontoon. Uskonnot ovat katsomuksia, joiden perusteista ja historiasta on hyvä tietää, mutta varsinainen oman uskonnon opettaminen on luontevinta uskontokuntien omana toimintana. Koululaitoksen tehtävänä ei voi olla lapsen opettaminen johonkin katsomukseen, vaan sen on pysyttävä neutraalina ja opettaa arvioimaan eri katsomuksia. Kun ET:ssä käsitellään uskontoja, opetellaan ensin miten uskontoja tutkitaan ja analysoidaan. Turun viidensien luokkien

yhteisopetuksessa, tämä ei toteudu, vaan siellä on siirrytty suoraan uskontojen oppisisältöjen opiskeluun.

Katsomusaineiden kehittämisryhmän raportti osoittaa merkittäviä näkemyseroja

Opetushallituksen nimittämän katsomusaineiden kehittämisryhmän [loppuraportti](#) osoittaa, että eri taustayhteisöillä on merkittäviä näkemyseroja katsomusaineiden opetuksen kehittämisestä. Mikäli tavoitteena on rakentaa katsomusopetus, joka nauttii perheiden luottamusta, eri näkökulmat on otettava vakavasti huomioon.

Turun Vapaa-ajattelijat ry pitää tärkeinä seuraavia kehittämisryhmän ehdotuksia:

- Kehittämisryhmän selvä enemmistö esittää, että epäyhdenvertaisuuden korjaamiseksi lainsäädäntöä muutettaisiin siten, että katsomusaineiden valinta avattaisiin opiskelijoille lukio-koulutuksessa.
- Kehittämisryhmä ehdottaa tutkimukseen perustuvaa opetuskokeilua osittain integroidusta katsomusaineiden opetuksesta perusopetuksessa.

Yhdistyksen näkemykset katsomusaineiden opetuksesta Turun kaupungissa

Yhdistys haluaa tuoda esiin seuraavat näkökohdat liittyen katsomusaineiden opetuskäytäntöihin:

- Voimassa oleva lainsäädäntö edellyttää uskonnon ja elämänskatsomustiedon erillistä opetusta. Turun kaupungin tulee ottaa huomioon aluehallintoviraston päätökset ja keskeyttää välittömästi katsomusaineiden yhteisopetus kaikilla luokka-asteilla, jotta opetuskäytännöt olisivat säädösten mukaisia.
- Lisäksi kaupungin on syytä pidättäytyä omista opetuskokeiluista ja seurata valtakunnallisen, tutkimukseen perustuvan opetuskokeilun etenemistä. Näin varmistetaan, että mahdollinen yhteisopetus perustuu laajaan asiantuntijatietoon ja valtakunnalliseen linjaukseen.

15.8.2025

Turun Vapaa-ajattelijat ry:n hallitus

Lähteet

- Yle 12.12.2024 Turku pani eri uskontoihin kuuluvat lapset samalle katsomus- tunnille – opettajat kantelivat viranomaiselle
- Yle 10.6.2025 Uskontoa ja elämänskatsomustietoa on opetettu Turussa vuosien ajan samalla tunnilla – nyt avi puuttui peliin
- Turun Sanomat 11.6.2025: Yhteisten katsomusaineiden kieltäminen hiertää – Turku ei pysty noudattamaan lakia
- Turun Sanomat 12.6.2025: Turku ei keskeyttänytkaan yhteisten katsomusaineiden kokeilua: "Todella huolestuttavaa"
- AVI:n päätökset LSAVI/8673/2024 ja LSAVI/21710/2024
- OPH 2025 Katsomusaineiden uudistamista koskevan kehittämisryhmän loppuraportti <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/katsomusaineiden-uudistamista-koskevan-kehittamisryhman>
- OPH Elämänskatsomustiedon opetus käytännössä <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/elamankatsomustiedon-opetus-kaytannossa>